

den Side en for vidt dreven Udskykning deels vil kunne lede til et lignende Resultat, deels derhos vil medføre en Pauperisme, der hidtil har været ukendt for os. Udvalget nærer nu ikke synderlig Frygt for sige Resultater. Efter at nemlig den væsentligste Forskjel, der hidtil, efter Lovgivningen, har fundet Sted med Hensyn til de forskjellige Slags Jorbeiendomme er ophævet og efterat Hoveri og Pligtarbejde er affasset eller i den nærmeste Tid kan ventes affasset, er der ikke nogen stor Sandsynlighed for, at Mange ville danne usforholdsmæssig store Avlsgaard, navnlig ved at sammenkjøbe flere af de nedarvede Bøndergaard. Der er her en Størrelse, som Hensyn til egen Fordeel gjør det nødvendigt ikke at overskride, og skulde endog i et eller andet enkelt Tilfælde en sliq Grundse blive overskreden, kan man være temmelig sikker paa, at Feilen snart igjen vil blive redresseret ved passende Udskykning; thi det er i det Hele langt letterere og forbundet med langt færre Ulemper at udskykke en Jorbeiendom, end at danne en større saadan Eiendom ved Kjøb af mindre. En ubetinget Udskykningsfrihed turde vel være mere betænkelig. Men der synes dog ikke, efter Størrelsen af Folkemængden her i Landet og vore Forhold i det Hele, at være nogen synderlig Grund til Frygt for, at Jorderne i en lang Fremtid vilde blive utparcellerede i en usforholdsmæssig Grad. Overhovedet vil netop her Udskykningsfrihed og Sammenlægningsfrihed bøde paa hinanden. Den største Feil, man kunde begaae, vilde upaatvilselig være usforholdsmæssigt at indskrænke Friheden i den ene Retning, medens man løsnør Baandene i den anden.

Sjøndt Udvalget saaledes vilde have ønsket at kunne foreslaae en Lov, hvorefter Jorbeidommes Sammenlægning og Udskykning blev fritagen for alle de Indskrænkninger, der ikke ligesrem maatte være en Følge af det hos os gjældende Beskatningsprincip, kan man dog paa den anden Side ikke nægte, at en saadan Lov vilde have nogen Betænkelse netop i et Diesblik, da det er sandsynligt, at det hidtilværende Fæstegods i et ikke langt Tidsrum vil gaae over til at blive Selveiendom. Naar vi nu ikke kunne nægte denne Betænkelse, og naar vi maae antage, at den har en endnu større

Bægt i den almindelige Mening, end vi tillægge den, have vi troet det rigtigere ikke for Tiden at fremkomme med noget Forslag i den nyssævnte Retning. Mere tvivlsomt er det forekommet os, om det ikke turde være rigtigere at lade det berøe ved de nu gjældende Regler endnu i nogen Tid, navnlig i den ovenomtalte Dvergangsperiode, og derefter give Udskykning og Sammenlægning fri. For saa vidt maatte det naturligviis være af Vigtighed at overveie, om det Lovforslag, der nu foreligger Landssthinget, indeholder saadanne Fortrin fremfor de nu gjældende Bestemmelser, at det maatte ansees hensigtsmæssigt at vedtage det som en midlertidig Regel, idet man kunde antage, at det vilde bane Veien for en større Frihed i de omspurgte Forhold.

Herom have nu Meningerne været deelte i Udvalget, idet nogle af os have antaget, at Lovforslaget lider af den Mangel, at det, medens det i en temmelig høj Grad indrømmer Frihed til Udskykning, paa den anden Side for meget indskrænker Sammenlægningen, ligesom der ogsaa er gjort gjældende, deels at Forslaget, ved at gjøre Sammenlægningsstilladelsen afhængig af et vist Quantum Hartkorn uden Hensyn til Størrelsen af det Areal hvorpaa Hartkornet hviler, er bygget paa en Basis, der ikke er holdbar som almindelig Regel for hele Landet, deels at det er foreskrevet, at der ad Bevillingsveien vil kunne tilstedes saa mange Undtagelser fra Hovedreglerne, at disse næsten blive uden practisk Værd. Pluraliteten af Udvalgets Medlemmer er imidlertid af den Mening, at Forslaget med alle sine Mangler dog er af den Bessaffenhed, at det, navnlig med Hensyn til den større Udskykningsfrihed, som derved hjemles, kunde være anbefaleligt som en Dvergang til Frihed i Jorbeidommes Udskykning og Sammenlægning. Thi uagtet Udvalgets Fleertal, som meldt, erkjender Rigtigheden af den Sætning, at Udskykningsfrihed bør gaae Haand i Haand med Sammenlægningsfrihed, troer man dog ogsaa paa den anden Side, at det Hartkornsquantum, som Cierne, efter Forslaget, skjøndt rigtignok tildeels kun ad Bevillingsveien, kunne erholde samlet, er saa stor, at den i Almindelighed kan ansees ret passende. Vel lader der sig nemlig herved erindre, at det er noget